GŁOS URZĘDNICZY

Prenumerata: rocznie 4 korony, kwartalnie 1 korona 20 halerzy. Numer poszczególny 40 halerzy.

Inseraty według umowy.

Agentów nie wysyłamy.

ORGAN
„ZWIĄZKU EKONOMICZNEGO“ URZĘDNIKÓW, PROFESORÓW i NAUCZYCIELI
W KRAKOWIE.

Numer zwyczajny wychodzi każdego miesiąca w Krakowie.

Redakcya i Administracya w lokalu „Związku ekonomicznego“ ulica Dominikańska L. 3, II. p. *od godziny 6 do 8 wieczorem.* Prenumeratę i ogłoszenia przyjmuje również *Biuro dzienników* Hopcasa i Salomonowej.

Nr. 10. Kraków, we wrześniu 1909 r. Rok I.

Zwraca się uwagę P. T. Członków na artykuł w tym numerze p. t.: „Nowy zamach na kieszenie urzędników“.

Komunikaty Zarządu.

I. W sprawie poboru węgla.

Zarząd Związku podaje niniejszem do wiadomości Członków, iż z powodu strajku w Jaworznie wstrzymane zostało przez Gwarectwo Jaworznickie wydawanie węgla dla Członków Związku. Z chwilą ustania strajku będzie węgiel Członkom Związku bezzwłocznie nadal wydawany. Zarząd Związku wyjednał dla swych członków od Gwarectwa Jaworznickiego na czas strajku możność poboru węgla bardzo dobrego gatunku, przygodnie nabytego, — a mianowicie kostkę drobną po cenie 70 halerzy za 1 cetnar cłowy (50 kilogr.). Węgiel ten będzie można pobierać bezzwłocznie i będzie on wydawany w każdej ilości nawet po 5, 10 ctn. itp. Członkowie Związku mają więc sposobność zaopatrzyć się przynajmniej w podręczny węgiel przynajmniej na czas trwania strajku. Bliższych wyjaśnień udziela kancelarya Związku.

W sprawie warunków poboru węgla przez Członków podaje Zarząd Związku następujące wyjaśnienia.

Węgiel zakontraktowany przez Związek ekonomiczny urzędników, profesorów i nauczycieli w Krakowie mogą Członkowie Związku pobierać za pośrednictwem Związku w składzie Gwarectwa Jaworznickiego przy ulicy Pawiej po cenie 72 halerzy za 1 cetnar cłowy (50 klgr.), nie licząc w tem kosztów przywozu i zniesienia węgla, które we wrześniu wynoszą 15 hal., o od października do marca 16 hal. od 1 cetnara cłowego.

Węgiel wydaje się tylko w ilościach podzielnych przez 50, względnie przy poborze w cetnarach metrycznych (1 cetnar metryczny = 100 klgr.), w ilościach podzielnych przez 25.

Kontrakt z Gwarectwem Jaworznickiem zawarł Związek ekonomiczny na lat 3.

Węgiel można pobierać przez cały rok, przyczem się zauważa, iż najdogodniej jest zaopatrywać się w węgiel w miesiącach wiosennych i letnich.

Należytość za węgle mogą Członkowie Związku upłacać ratami. Przy upłacie należytości za węgle ratami musi Członek Związku dostarczyć poręczenia przez podpis odnośnej deklaracyi przez drugiego Członka Związku. Spłata należytości może być rozłożona najwyżej na 6 rat, przyczem się zauważa, że zamknięcie rachunków z Gwarectwem Jaworznickiem następuje z dniem 1. kwietnia każdego roku, do tego przeto czasu muszą być wszystkie raty przez Członków Związku uiszczone.

Członkowie zamawiający węgle na 5, 4, 3 lub 2 miesiące przed 1. kwietnia mogą uzyskać możność spłacania należytości węglowych tylko w 5, 4, 3 lub 2 ratach, i z tego więc powodu wskazanem jest wcześniejsze zaopatrzenie się w węgiel.

Poręka przez drugiego Członka Związku potrzebną jest z tego względu, że Związek nie zarządza urzędowego ściągania należytości węglowych. Raty muszą być spłacane regularnie co 1-go każdego miesiąca. W razie niezapłacenia raty do 8-go odnośnego miesiąca otrzyma Członek przypomnienie z kancelaryi Związku, a po 10. dniach od bezskutecznego wysłania pierwszego upomnienia otrzyma zalegający Członek drugie wezwanie płatnicze, przyczem równocześnie zostanie zawiadomiony o zaleganiu z ratą poręczyciel.

Gdy Członek zalegnie z dwoma ratami, natenczas po bezskutecznem wezwaniu o zapłatę sprawa zaległości oddaną zostaje Syndykowi Związku, celem ściągnięcia należytości w drodze prawnej.

Członek nie dopilnowujący regularnego spłacania rat, ponosi koszta upomnień i traci prawo do poboru węgla ratami.

Warunki powyższe okażą się koniecznymi, gdy się zważy, że Zarząd Związku według umowy w 6. ratach spłacić musi Gwarectwu w roku do 1. kwietnia całą należytość za węgle.

Do wydawania węgla upoważnione są w imieniu Związku Członkom Związku i ich najbliższej rodzinie następujące instytucye, które są członkami wspierającymi Związku, a które zarazem objęły odpowiedzialność za należytości węglowe od swych członków, a mianowicie: 1) Spółka zaliczkowa Urzędników Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń; 2) Klub urzędników pocztowych; 3) Towarzystwo zaliczkowe urzędników, istniejące w gmachu c. k. Sądu krajowego wyższego przy ulicy Grodzkiej L. 52 (dyrektor, radca p. Niemetz). Członkowie powyższych Związków mogą dla własnej dogodności korzystać z wydawania asygnat węglowych przez zarządy tychże Związków i tam spłacać należytości za węgle, stosując się do warunków przez te zarządy ustanowionych.

Wszyscy inni Członkowie Związku mogą pobierać węgiel tylko przez kancelaryę Związku ekonomicznego, gdzie także i należytości za węgiel mają być uiszczane.

W końcu zauważa się, że Towarzystwo wzajemnej pomocy urzędników Magistratu i zakładów miejskich, które wspólnie ze Związkiem ekonomicznym węgiel kontraktuje, wydaje asygnaty węglowe we własnym zarządzie.

II. Zmiana lokalu.

Od dnia 1. października b. r. przeniesioną zostanie kancelarya i jadalnia Związku ekonomicznego do nowego lokalu przy ulicy Jagiellońskiej L. 9, I. piętro.

III. Sprzedaż wędlin prowincyonalnych.

Niniejszem podaje się do wiadomości Członków, że codzienna sprzedaż wędlin prowincyonalnych przez masarza, z którym Związek zawarł umowę, rozpoczęła się z dniem 25. września b. r. i odbywać się będzie we własnym sklepie Związku, wynajętym od Gminy miasta Krakowa przy ulicy św. Krzyża L. 20, wchód od placu św. Ducha.

Zapowiedziany w 8. numerze naszego czasopisma termin otwarcia codziennej sprzedaży wędlin na dzień 1. września b. r. nie mógł być dotrzymanym z przyczyn od zarządu Związku niezależnych.

Zwraca się uwagę Członków Związku na fakt, że artykuły dostarczane przez naszego masarza są bez porównania tańsze od sprzedawanych przez masarzy krakowskich, n. p. szynka krajana jest o 2 korony 40 halerzy tańsza na 1 kilogramie niż w Krakowie, polędwica pieczona tańsza o 2 korony 10 halerzy na 1 kilogramie, kiełbasa polędwicowa tańsza o 2 korony 60 hal. i t. p. Wymienione artykuły mogą zaspokoić i wybredne wymagania, inne zaś artykuły taniością swą i czystością wyrobu odpowiadają nadzwyczajnie potrzebie oszczędności u wielu rodzin — stąd oczekiwać należy, że sklep z wędli-

nami Związku ekonomicznego powszechnego od Członków dozna poparcia.

IV. Dostawa ziemniaków.

Zarząd Związku zawiadamia swych Członków, że udało mu się zawrzeć kontrakt z dostawcą ziemniaków, który zaofiarował Związkowi dostawę znaczniejszej ilości ziemniaków w bardzo dobrym gatunku (zielonki i Woltmany), czystych bez ziemi, wybieranych (bez drobnych), po cenie 5 koron 20 hal. za 100 kilogramów. Zarząd Związku zwrócił się jeszcze do kilku innych dostawców, aby był w stanie szybko zaopatrzyć zgłaszających się o zakupno ziemniaków. Według wiadomości powziętych uzyskana cena 5 koron 20 halerzy za 100 klgr. ziemniaków zdaje się być korzystną, albowiem targowa cena wynosi obecnie 7 koron 60 hal. za korzec. a korzec kartofli nie waży 100 kilogramów, Kto więc pragnie wcześnie zaopatrzyć się w ziemniaki, niechaj się rychło zgłasza i nie czeka aż nadejdą dni mroźne, uniemożliwiające ich dostawę. Cena powyższa rozumie się z dostawą do domu.

W razie zawarcia dalszych kontraktów ogłosi Zarząd ceny, gatunek ziemniaków i warunki dostawy, o których się będzie zawsze można dowiedzieć w kancelaryi Związku.

Według wiadomości, uzyskanych od fachowców, ziemniaki tego roku będą bogate w skrobię, zbiór jednak co do ilości ma być średni.

Przy zamawianiu należy złożyć całą należytość w gotówce, poczem w kilka dni dostawa zostanie uskutecznioną. Spłata należytości za ziemniaki w ratach nie może mieć miejsca. Dostawa kartofli rozpocznie się w pierwszych dniach października.

Zarząd Związku wzywa Członków, którzy zamówili ziemniaki, aby przy równoczesnem złożeniu należytości odebrali w kancelaryi asygnatę, bez której ziemniaki nie będą dostarczone, a którą należy wręczyć dostawcy przy odbiorze ziemniaków, jako zapłatę.

Kto się po asygnatę nie zgłosi — będzie uważany za cofającego zamówienie.

V. Związek ekonomiczny urzędników, profesorów i nauczycieli w Kętach.

Komitet organizujący Związek ekonomiczny w Kętach zgłosił już z góry swe przystąpienie jako filia do Związku krakowskiego, nadsyłając wykaz 36 członków. Już poprzednio zaznaczyliśmy, że Związek ekonomiczny w Myślenicach, oparty na zatwierdzonym już przez c. k. Namiestnictwo statucie, przystąpił również jako filia do naszego Związku z ilością 60 członków. Prezesem Związku myślenickiego jest tamtejszy starosta p. L. Trzaskowski.

Zgłoszenie się zawiązującego się Związku w Kętach, jako filii, powoduje potrzebę zmiany statutu naszego Związku, gdzie tworzenie się filii na prowincyi nie było przewidziane. Po wypracowaniu statutu wzorowego dla filii, nastąpi oficyalne ukonstytuowanie się Związku ekonomicznego w Kętach.

W międzyczasie zgłaszano się o statut i o szczegóły naszej organizacyi z 3 miejsc ze Lwowa, z Tarnowa i z Wadowic.

VI. Położenie ekonomiczne urzędników, profesorów i nauczycieli w innych miastach Galicyi.

Od przyszłego numeru naszego czasopisma ogłosimy szereg artykułów o położeniu okonomicznem warstw, żyjących ze stałej płacy w innych miastach Galicyi.

Daty potrzebne zebrał Zarząd od różnych kategoryi urzędników zapomocą stosownych kwestyonaryuszy. Po daty zwrócił się Zarząd do 116 miast Galicyi i do 16 miejsc we Lwowie. Dotąd nadesłano odpowiedzi z 84 miast i z 8 miejsc we Lwowie.

Pytania w kwestyonaryuszu dotyczyły stosunków mieszkalnych, cen mieszkań i cegieł, cen artykułów żywności, opału; stosunków kredytowych: ogólnego położenia ekonomicznego urzędników, profesorów i nauczycieli; postulatów warstw żyjących ze stałej płacy, a wreszcie, czy i jakie istnieją dotąd Związki ekonomiczne lub podobne urzędników, profesorów i nauczycieli.

Nadzwyczaj bogaty materyał, zebrany w powyższy sposób, rzuci niewątpliwie wyczerpujące światło na stosunki, wśród których żyją warstwy nasze na prowincyi i w innych większych miastach Galicyi i pozwoli oprzeć nasze działanie na pewnych podstawach.

Na podstawie dat zebranych wygotowuje obecnie Związek memoryał do Sejmu krajowego.

VII. Związek ekonomiczny uzyskał zniżki dla swych Członków na przedstawienia kinematograficzne w cyrku Edisona, przy ulicy Dietla.

Zniżki owe są następujące:

1. Cała loża	zamiast 12·— K	koszt.	8·— K
2. Krzesło w loży	„ 2·50 K	„	1·50 K
3. Miejsce num.	„ 1·50 K	„	1·— K
4. II. miejsce	„ 1·— K	„	—·75 K

Bilety wydaje kancelarya Związku. Bilety są ważne tak na przedstawienia w dni powszednie jak i w święta. Bilety kupione na przedstawienia w dni świąteczne muszą być w cyrku zastrzeżone dzień przedtem lub najpóźniej w dniu przedstawienia rano.

Faktyczne ceny mieszkań w Krakowie.

Według przyrzeczenia, uczynionego w poprzednich numerach naszego pisma, przystępujemy do ogłoszenia faktycznych dat co do czynszów mieszkalnych w Krakowie. Nie wszyscy jeszcze członkowie nasi złożyli w kancelaryi Związku kwestyonaryusze mieszkaniowe, płyną one codziennie po kilka, wielu z naszych członków bawi na urlopie jeszcze, są i tacy, którzy obawiają się zakłócenia dobrych stosunków pomiędzy nimi a właścicielami domów; nieczekamy przeto dalej, lecz w tablicy na str. 3 zamieszczonej przedstawiamy czynsze, faktycznie w Krakowie płacone przez naszych członków, z 710 mieszkań, a w tem z 612 mieszkań w Krakowie, a z 94 mieszkań w gminach sąsiednich.

I te daty, które zebraliśmy dotąd, będą dostatecznym dowodem na poprzednie nasze artykuły o drożyźnie mieszkań i one rzucą światło dostateczne na sprywatyzowane dotąd zupełnie stosunki między lokatorami a właścicielami domów; daty przytoczone wreszcie będą dowodem, że stoimy pilnie na straży interesów naszych członków i że pracą naszą przyczynimy się do wyrobienia u nas kontroli społecznej, co tylko wyjść może na bezwzględną korzyść warstw naszych niezamożnych, które dotąd były tylko biernym terenem eksploatowanym wszechstronnie, co najwięcej dotąd odczuły warstwy żyjące ze stałej płacy.

Ożywiony ruch na polu akcyi mieszkaniowej, zwrócenie uwagi na drożyznę mieszkań, rozbudzenie akcyi mającej na celu obronę lokatorów przed wyzyskiem, to wyłącznie nasza zasługa! Jednak nie chełpimy się tem, my zrobimy więcej, ale cele nasze jeszcze dalekie, do zrobienia pozostaje jeszcze tak wiele, że nie czas jeszcze na refleksye nad skutkami naszego działania.

Celem sprawiedliwego ocenienia naszych stosunków mieszkaniowych podzieliliśmy w tablicy na str. 3 umieszczonej, mieszkania wedle ilości pokoi, a następnie wedle tego, czy mają przedpokój czy nie, a wreszcie czy mają łazienkę czy też nie. W ten sposób dzielimy mieszkania na takie, które znajdują się, w domach starych (mieszkania bez przedpokoju), oraz na nowsze t. j. budowane z przedpokojem (te mają zazwyczaj wodociąg, lecz prawie wszystkie mają proste otwarte miejsca ustępowe), a w końcu na mieszkania postępowe z łazienką. Osobno wykazuje się mieszkania krakowskie, a osobno mieszkania w gminach przyległych.

Z dat przedstawionych widzimy, że na 710 mieszkań, zajętych przez naszych członków, blisko $^1/_7$ część znajduje się w gminach sąsiednich. Jest to dowodem, że Kraków nie dosyć ma mieszkań, z drugiej zaś strony, że wiele urzędników z Krakowa ucieka przed drożyzną. Z tablicy przedstawionej bowiem drożyzna widoczna, jak na dłoni. Dwupokojowe mieszkania, nawet bez łazienki, dochodzą do 1000 Koron czynszu rocznie i wyżej, trzypokojowe dochodzą do 1400 Koron, czteropokojowe do 1800, a pięciopokojowe mają wyraźną granicę w czynszu 2250 Kor.

Posiadamy wiadomości o czynszach 200 koron miesięcznie za trzypokojowe mieszkania, lecz te nie zajmują urzędnicy tylko adwokaci, lekarze i t. p. Mieszkania takie mają elektrykę i łazienkę a nawet waterkloset. We Wiedniu kosztują takie same mieszkania, lecz w lepszych domach i o większych pokojach 100—120 Koron! U nas zapewne dodanie waterklosetu wydaje się kamienicznikom czemś, za co nie dosyć można żądać czynszu!

Co dalej uderza w tablicy przytoczonej, to ogromna granica w skali czynszów. I tak mieszkania o 2 pokojach z kuchnią znaleść można za czynszem 250—1600 Koron, mieszkania, obejmujące 3 pokoje z kuchnią, wykazują czynsz od 550—2000 K itp. Z liczb tych widoczne, że Kraków jest bardzo nierówno zabudowany; obok domów starych powstają nowe, lepiej budowane, obok tuzinkowych naszych kamienic, godnych naszych małych miasteczek, stoją domy porządniejsze, którym na ogół jednak daleko do komfortu domów w większych, a zwłaszcza w niemieckich miastach.

D a l e j d o c h o d z i m y d o g ł ó w n e g o r e z u l t a t u n a s z e j p r a c y, a tem jest absolutne stwierdzenie wyzysku lokatorów, tudzież wybujałej chciwości naszych kamieniczników, do czego w ogóle powszechna u nas istnieje skłonność. Jeśli się bowiem weźmie pod uwagę np. mieszkanie o 3 pokojach i kuchni za które się płaci czynsz od 1000—1100 Koron, to zobaczymy, że takie czynsze płacą nasi członkowie za 4 mieszkania z łazienką, ale równocześnie za 41 mieszkań bez łazienek, a nawet za 3 podobne mieszkania, nie mających nawet przedpokoju!!

Weźmy dalej również 3 pokojowe mieszkania lecz o kategoryi czynszu od 1100 do 1200 K. rocznie. Tu spotykamy 8 mieszkań lepszych z łazienką, a obok tego 21 mieszkań bez łazienki, a wreszcie 8 mieszkań, nie mających nawet przedpokoju! Tak i w następnej kategoryi, sięgającej do 1400 Koron rocznie, czyli blizko 60 złr. miesięcznie, tu znajdujemy 4 mieszkania z łazienką, a naturalnie 3 bez łazienki, za które niedawno jeszcze płacono zapewnie po 35 złr. mies. Tu leży główny punkt zdzierstwa i chciwości! Gdy za mieszkanie z łazienką, które u nas są bardzo małe, złożone z 2 gabinetów t. j. jednooknowych pokoików, a tylko z jednego 2 oknowego oraz z łazienki tak zwykle małej, że grozi uduszeniem w razie kąpieli, a do której zażywne osoby wejść się nie odważą, płacić trzeba przesadne czynsze, takich samych czynszów żąda się także za zwykłe małomiasteczkowe mieszkania, często pozbawione nawet przedpokoju. Tak więc stwierdziliśmy, że w Krakowie istnieje brutalny wyzysk mieszkaniowy, który przechodzi w razie lepszego wyposażenia mieszkania nawet do gmin sąsiednich, gdzie też się zdarzają mieszkania np. 3 pokojowe bez łazienki w cenie od 1000—1300 koron rocznie!

Nim dalej rozwiniemy temat omawiany kończymy go obecnie uwagą: Że jedną z głównych przyczyn drożyzny mieszkań w Krakowie była inercya i zupełny brak organizacyi lokatorów, a następnie fakt, że w Krakowie nie prowadzono dotąd nigdy polityki realnej, liczącej się z interesami warstw żyjących ze stałej płacy, a temsamem najliczniejszych warstw niezamożnych, zależnych ekonomicznie. Gdy więc warstwy posiadające dbają tak przesadnie i bezwzględnie o swoje interesa, lokatorzy powinni pamiętać o tem, iż dotąd będą wyzyskiwani, dokąd oni sami na to zezwalać będą, czyli że wyzysk trwać będzie dotąd, dopóki lokatorzy sami tego nie usuną. (C. d. n.)

Wysokość czynszu rocznego w koronach	Liczba pomieszkań, składających się z: pokoju kawalerskiego	1 pokoi z kuchnią: bez przedpokoju	1: z przedpokojem bez łazienki	1: z przedpokojem z łazienką	2: bez przedpokoju	2: z przedpokojem bez łazienki	2: z przedpokojem z łazienką	3: bez przedpokoju	3: z przedpokojem bez łazienki	3: z przedpokojem z łazienką	4: bez przedpokoju	4: z przedpokojem bez łazienki	4: z przedpokojem z łazienką	5: bez przedpokoju	5: z przedpokojem bez łazienki	5: z przedpokojem z łazienką	6: bez przedpokoju	6: z przedpokojem bez łazienki	6: z przedpokojem z łazienką	Razem pomieszkań: bez przedpokoju	Razem: z przedpokojem bez łazienki	Razem: z przedpokojem z łazienką
Kraków																						
200— 300	9	2	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	2	—
300— 400	12	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	—	—
400— 500	9	17	6	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	7	—
500— 600	5	4	5	—	14	15	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	24	—
600— 700	1	—	2	—	19	21	—	1	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	21	27	—
700— 800	—	—	—	—	17	37	3	5	5	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	24	42	3
800— 900	—	—	—	—	6	12	8	12*	26	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	20	39	8
900—1000	—	—	—	—	1	8	6	13	38	2	1	8	1	—	2	—	—	—	—	15	56	9
1000—1100	—	—	—	—	—	—	—	3	41	4	2	5	1	—	—	—	—	—	—	5	46	5
1100—1200	—	—	—	—	—	—	1	8	21	8	4	7	1	—	2	—	—	—	—	12	30	10
1200—1300	—	—	—	—	—	—	—	—	2	12	1	7	3	—	—	—	—	—	—	1	9	15
1300—1400	—	—	—	—	—	—	—	—	3	4	—	7	4	1	1	—	—	—	—	1	11	8
1400—1600	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	14	20	—	3	1	—	3	—	1	20	21
1600—1800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	8	1	3	1	—	2	—	1	8	9
1800—2000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	2	—	2	—	—	4	3
2000—2250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	7	—	—	1	1	—	8
2250—3000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	2	—	—	3	1
Razem	36	26	13	—	65	96	18	42	143	31	11	53	39	4	14	11	—	9	1	184	328	100
Gminy sąsiednie																						
200— 300	7	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	—
300— 400	1	3	3	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	7	3	—
400— 500	2	2	1	—	6	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	3	—
500— 600	—	1	—	—	11	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	13	3	—
600— 700	—	—	—	—	—	2	—	2	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	4	—
700— 800	—	—	—	—	—	3	—	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	7	—
800— 900	—	—	—	—	—	—	1	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2
900—1000	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	—
1000—1100	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1
1100—1200	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	2
1200—1300	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—
1300—1400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	3	—
2250—2500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—
Razem	10	11	4	—	18	10	1	7	19	4	3	2	—	1	1	—	—	3	—	50	39	5

* W tem 1 pomieszkanie z łazienką.

Uwaga. Nadto należy doliczyć 4 pomieszkania. Dwa po 7 pokoi, z których jedno bez łazienki kosztuje 2600 K rocznie, drugie z łazienką 3000 K. Dalej 1 mieszkanie złożone z 8 pokoi bez łazienki, o czynszu 2080 K i jedno z 9 pokoi o czynszu 2800 koron rocznie.

Nowy zamach na kieszenie urzędników.

Do nadzwyczajnych wydatków spowodowanych zwyżką cen mieszkań jakoteż artykułów spożywczych przybyła w tym roku do budżetu urzędnika jakby na dobitek, znaczna zwyżka podatku osobisto-dochodowego. Powszechnie żalą się urzędnicy, iż obecnie otrzymali o wiele wyższy wymiar tego podatku, niż w poprzednim roku lub latach dawniejszych, mimo, że pobierają taką samą płacę, jak w latach ubiegłych. Cóż więc za przyczyna tej zwyżki — czy może siła podatkowa urzędników tak się polepszyła? Niestety — nie potrzeba prowadzić uciążliwych dowodów, aby wykazać, że urzędnicy jako ludzie żyjący ze stałych płac, są ekonomicznie najsłabszą warstwą społeczną. — Wszak powszechnie wiadomo, że w dzisiejszych czasach bezwzględnego wyzysku ze strony warstw posiadających i produkujących, żadnemu urzędnikowi płaca nie nie wystarcza na pokrycie wydatków najskromniejszego życia. Gdy zaś nawiedzą go choroby — to już bezwarunkowo musi radzić sobie pożyczkami, z których do końca życia się nie wydobędzie.

Przyczyny tej zwyżki podatkowej — tego nowego wydatku w gospodarstwie urzędnika — szukać musimy nie w zwiększonych dochodach — lecz w zmianie postępowania przy wymiarze podatku osobisto-dochodowego.

Skarb Państwa nadmiernie uszczuplony wydatkami połączonemi ze sprawą aneksyi Bośni i Hercogowiny, musi być refundowany. Do tego służą podatki przez obywateli płacone. Trzeba tylko pocisnąć, a zaraz znajdą się zwiększone dochody. To też urzędnicy w pierwszym rzędzie odczuli na sobie ten system podatkowy. Wedle §§ 173 i 174 ust. z 25 października 1896 Dz. p. p. Nr. 220 — może władza podatkowa zniżyć stopę podatkową pewnym kontrybuentom o 3 stopnie, jeżeli zachodzą szczegółowe warunki, umniejszające zdolność płacenia podatku. Dotychczas też urzędnicy z tych ulg po większej części korzystali, gdyż władza popodatkowa przeważnie zachodzące warunki ustawowe uwzględniała i odnośne przepisy na korzyść urzędników interpretowała. Dopiero w tym roku nastąpiła zmiana na niekorzyść stanu urzędniczego. Prawie żadnemu z nas nie przyznano zniżki o 3 stopnie, wobec czego otrzymaliśmy znacznie wyższe wymiary podatku osobisto-dochodowego. I tak np. urzędnik IX. rangi, płacący w poprzednim okresie wymiarowym kwotę 24 kor., ma obecnie do zapłacenia conajmniej 48 kor. Jest to zatem zwyżka wielka, bo wynosząca przeszło 2 korony miesięcznie. Co zaś znaczy dla urzędnika niższego wydatek 2 korony na miesiąc, nie potrzebuję się nad tem rozwodzić. Wszak każdy z nas stęka, gdy mu przyjdzie zapłacić wkładkę na rzecz Towarzystwa, choćby tylko 1 koronę wynosiła. Ta korona odstrasza niejednokrotnie urzędników, iż z przystąpieniem do jedynego Towarzystwa urzędniczego zwlekają, mimo, że należenie do Związku ekonomicznego przynosi tak znaczne korzyści. A przecież rozchodzi się tu tylko o 4 korony na cały rok.

Komuż mamy przypisać tę niekorzystną zmianę dla stanu urzędniczego przy wymiarze podatku osobisto-dochodowego? Nieznający formalności przy wymiarze tego podatku, obwiniają referentów podatkowych — kto tak sądzi, myli się — bo w myśl ustawy, do wykonywania czynności wymiaru podatku osobisto-dochodowego, powołane są komisye szacunkowe. W skład tych komisyj wchodzą członkowie w połowie mianowani, a w połowie wybieralni. Otóż w tym roku odczuliśmy na swej kieszeni, że w poprzednich okresach wyborczych byliśmy zbyt leniwi, i nie pomyśleliśmy o tem wcale, jaką to potęgą są członkowie komisyi szacunkowej. Wedle obowiązujących przepisów prawo udzielania zniżki przysługuje tylko komisyi szacunkowej, przeto referenci podatkowi są tylko narzędziami w ręku komisyi, a ta czuwa skrupulatnie nad tem, komu ze swoich adherentów, przyznać zniżkę podatkową. Chociażby więc referent podatkowy — przynoszący na posiedzenia komisyi sprawdzone fasye, uczynił wniosek na zniżkę, to od komisyi zawisła decyzya, czy ona urzędnika weźmie w obronę. Wobec faktu atoli, że w skład dotychczasowej komisyi szacunkowej wchodzą tylko przemysłowcy, kupcy i adwokaci, stan urzędniczy nie miał przy wymiarze podatku żadnych obrońców, to też wymiar wypadł na naszą niekorzyść. Natomiast innym obywatelom, którzy prawdopodobnie nawet 50% dochodów swych do fasyi nie zeznali, przyznała komisya szacunkowa zniżkę o 3 stopnie. Z przedstawionego stanu wynika niezbicie, że dzisiejsza komisya szacunkowa, reprezentująca tylko interesa przemysłu, handlu i właścicieli realności, przyczyniła się do podwyższenia urzędnikom podatku osobisto-dochodowego. Pytam więc — gdzie byli urzędnicy — gdy się odbywały wybory komisyi? Czy pomyśleli o oni tem, aby do komisyi wybrać także urzędników, którzyby tam zastępowali interesa stanu swego i niedopuścili do niesprawiedliwego przerzucania ciężarów podatkowych na barki o wiele mniej wytrzymałe? A przecież w III. kole wyborczem mają urzędnicy znaczną większość głosów, więc bez agitacyi można było wybrać swoich do komisyi, i dzisiaj nie potrzebowalibyśmy narzekać na wysoki wymiar podatku.

Tegoroczny wymiar podatku osobisto-dochodowego powinien zatem obudzić z letargu stan urzędnicy — powinien być dla nas namacalną przestrogą, że jeżeli nie będziemy sami troszczyć się o swoje interesa ekonomiczne, to nikt się za nami nie ujmie. Od urzędników zatrudnionych przy wymiarze podatków nie możemy się spodziewać żadnej pomocy. Ci bowiem choćby czuli krzywdę swych kolegów, muszą stosować się do poleceń swych Przełożonych miejscowych lub zamiejscowych, muszą ściśle przestrzegać różnych okólników wydanych przez Ministerstwo lub krajową władzę skarbową — a wreszcie przy każdym kontrybuencie muszą przyjąć taką stopę podatkową, jaką uchwali komisya szacunkowa. Ta zaś rekrutując się wyłącznie z przemysłowców, kupców, kamieniczników i mecenasów — broniła dotychczas tylko swych adherentów, nie zabierając głosu przychylnego — gdy się rozchodziło o urzędnika. A przecież jest to smutny objaw deprawacyi obyczajów społecznych, że w państwie praworządnem i konstytucyjnem ciężary podatkowe są tak nierównomiernie rozłożone. Urzędnik, który fasyonuje cały swój dochód — całą swoją pensyę, z ulg ustawowych nie korzysta, natomiast inni kontrybuenci, nietylko, że dochodu swego ani w połowie nie fasyonują, lecz nadto zniżki podatkowe sobie przyznają.

To też Związek ekonomiczny, mający na celu ochronę interesów materyalnych członków swoich, zwraca uwagę urzędników na odbyć się mające w jesieni wybory do komisyi szacunkowej i wzywa wszystkich urzędników bez względu na to — czy do Związku urzędniczego już należą, czy nie, aby zawczasu pomyśleli o tem, że w tym roku musimy wszyscy solidarnie głosować tylko na tych, których ogół urzędniczy, jako odpowiednich wskaże.

Bliższe wyjaśnienia w tym kierunku, będą podane do wiadomości — w następnych numerach. *M. P.*

W sprawie oddłużenia.

Zarząd Związku postanowił już w możliwie najbliższym czasie przystąpić do załatwienia sprawy oddłużenia urzędników, profesorów i nauczycieli, — oczywiście Członków Związku. Stanie się to przy pomocy założyć się mającego Banku urzędniczego i kredytów pieniężnych, co do których starania są już w toku. Zadaniem naszem będzie rozwiązanie kwestyi w sposób jak najkorzystniejszy dla Członków, a więc przy dogodnych warunkach spłaty i nizkiej stopie procentowej. Do opracowania jednak szczegółowych warunków, jakoteż organizacyi całego przedsięwzięcia niezbędne są potrzebne daty faktyczne. W tym celu Zarząd Związku wzywa wszystkich PT. interesowanych Członków, ażeby dołączony do niniejszego Nru *Głosu urzędniczego* kwestyonaryusz jak najdokładniej wypełnili, podług wskazówek na nim zamieszczonych. Zwracamy uwagę, że urządzenie kwestyonaryusza jest tego rodzaju, iż nie wymaga podania nazwiska, ani też takich szczegółów, któreby osobę piszącego zdradzać mogły; a więc sprawa ta na razie traktowana jest z całą dyskrecyą, a dopiero po wejściu jej na realne tory uzupełnienie dokładniejsze nazwiskiem i innemi datami będzie potrzebne.

Ponieważ zastrzegamy z góry, że akcya oddłużenia objąć może tylko Członków Związku, ci więc PP. urzędnicy, profesorowie i nauczyciele, którzy do Związku dotychczas nie należą, a z zamierzonej akcyi korzystać pragną, muszą się wpisać do Związku w kancelaryi tegoż (ulica Dominikańska L. 3, II. piętro, od 8-go października bież. roku ulica Jagiellońska L. 9), gdzie również doręczone im zostaną kwestyonaryusze.

Kwestyonaryusze wypełnione w zamkniętych kopertach przesłać należy pocztą do kancelaryi Związku najdalej do dnia 2-gu listopada bież. roku, po tym bowiem terminie przyjmowanie ich będzie zamknięte; a akcya ograniczona tylko na tych Członków, którzy do oznaczonego czasu się zgłosili.

Głosy z prowincyi.

Zator.

Proszę o umieszczenie w organie Związku tych słów kilku, w których chcę wyrazić pełne uznanie swoje, jako członek założonej filii Związku krakowskiego w Myślenicach za pomoc w rozwoju tegoż Związku.

Ze zdziwieniem zapytywałem się kilku znajomych urzędników, profesorów i nauczycieli w Krakowie, dlaczego dotąd nie należą do Związku — a ci jednako wszyscy odpowiedzieli mi, że muszą się zapisać na członków, bo wiedzą, jakie korzyści daje Związek, choć dotąd nie czytali miesięcznego jego organu.

Dla wywalczonych już korzyści ekonomicznych warto — jak mówią — wstąpić już do Związku, a gdy im przedstawiłem praktyczne korzyści na faktach — jaki dostaje w sklepach niektórych opust na towarach — jak Związek obniżył cenę węgli, mięsa i t. p. zapał ich w oczach rośnie dla tak doniosłej organizacyi.

Wskazałem im na przykład siebie, że już ja jako pozamiejscowy (członek myślenickiej filii — bo chwilowo przydzielony jestem na zastępstwo w urzędowaniu do Zatora) wykazaniem się legitymacyą Związku dostaję u firm wymienionych przez Związek opust znaczny na towarach — nadto korzystam, ile razy przyjadę do Krakowa, z kuchni wzorowo urządzonej dla członków Związku i za niską cenę 1 kor. mam podany obiad, składający się z 3-ch potraw, a smaczny — bo po domowemu, pod nadzorem pań sporządzony.

Wogóle zauważam, że wiele osób w Krakowie nie jest jeszcze obeznanych z działalnością Związku — a niektórzy panowie przypuszczają, że Związek ma na celu tylko budowę tanich domów urzędniczych, w czem nie widzą dla siebie korzyści, bo mówią, że będzie w nich mieszkać tylko garstka urzędników i to elita, która będzie miała pierwszeństwo.

Dopiero, gdy wskazałem im cele szersze, społeczne całego Związku, tę potężną organizacyę, która może uróść w olbrzymie znaczenie i podnieść ekonomicznie cały stan klasy, żyjącej z pensyi miesięcznej, z którą inne związki zawodowe i polityczne dotąd się nie liczyły, otwarłem im oczy, zwłaszcza, gdy wskazałem im wszystkie kierunki działalności Związku, w czem jego leży zasługa — jak się jego członkowie uświadamiają, gdzie tkwi ich nędza materyalna i w jaki sposób najskuteczniej Związek nad usunięciem jej przyczyn pracuje.

Przy tem wyrazić muszę wdzięczność Założycielom Związku tego, tak w Krakowie jak i na prowincyach, a zwłaszcza Dyrektorowi poczt i telegr. Radcy Rząd. Panu Bilińskiemu, który nie szczędząc trudów i kosztów, zjechał zaproszony z innymi Panami i rozbudził w Myślenicach zapał do utworzenia filii Związku — całkiem bezinteresownie — bo członkowie filii czerpią korzyści z krakowskiego Związku nie przyczyniając się z swej strony do żadnej prawie korzyści dla Związku krakowskiego. Zauważam, że organizacya jest wzorowo prowadzona, legitymacye przy zakupnie towarów w Krakowie oddają wielką przysługę — a kuchnia Związku oddaje ogromną przysługę także zamiejscowym członkom — tak, iż poza innemi korzyściami nawet członkowie filii myślenickiej z wdzięczności zniewoleni są propagować ideę, by do Związku tego przystąpił cały stan urzędniczy wraz z profesorami i nauczycielstwem.

Dr. Bocheński Stanisław,
c. k. Sędzia.

Zwracamy uwagę na zestawienie uzyskanych przez Związek zniżek cen na szóstej stronie tekstu.

ZESTAWIENIE

ZNIŻEK CEN UZYSKANYCH PRZEZ ZWIĄZEK EKONOMICZNY.

* **Artykuły oznaczone gwiazdką, nabywać można tylko za przedłożeniem książeczki poborowej, przy innych wystarczy okazanie karty legitymacyjnej przy kasie).**

Rodzaj towaru	Cena względnie opust	Firma i adres
* **Mięso;** wołowina: tylne mięso I. jakość polędwica I. jakość cielęcina I. jakość	K 1·16 za 1 kg. „ 1·60 za 1 kg. bez kości „ 1·30 za 1 kg.	**Jatki Związku** pl. Jabłonowskich ul. Asnyka pl. Wielopole
Wędliny: szynka . „ . . „ . . „ . . polędwica „ kiełbasa . „ . „ . „ . mieszanina słonina. . kiełbaski .	za 1 kg. surowa . . K 2 — bez kolanka „ 2·20 cała gotowana „ 3·— krajana . . „ 3·20 gotowana . „ 3·20 wędzona . „ 1·90 polędwicowa „ 2·20 krajana . . „ 2·— siekana . . „ 1·60 surowa . . „ 1·50 — — — . „ 2·60 (polska) . . „ 1·80 — — . para —·10	**Dostawca Związku** w lokalu klubu pocztowego (ulica Lubicz) każdej soboty od godziny 10-ej rano do 6-ej po południu.
* **Towary korzenne** i kolonialne, delikatesy	6% opustu (z wyjątkiem cukru)	**Jawornicki** w Rynku Linia A-B.
Mąka i krupki.	3% opustu	**Rutkowski** ul. Szczepańska 11.
Pieczywo bułki i chleb	12% opustu	1. Leon **Bałuk** Szewska 12, Senacka 6, Mostowa 12, Garbarska 12 2. Bolesław **Broszkiewicz** ul. Sławkowska 3 (Hotel Saski) — Floryańska 3, Szpitalna 21, *Podgórze*: Rynek 13. 3. Jan **Kwiatkowski** Mały Rynek 5, róg Karmelickiej i Rajskiej w handlu M. Ogieńskiego
* **Wino** i napoje wyskokowe	10% opustu	**Jawornicki** Rynek.
Węgle Nr. I. grube lub kostkowe, (w najmniejszej ilości: 50 ctn. cłowych)	72 h. za cetnar cłowy z prawem spłaty w sześciu ratach (bez dostawy) Dostawa i zniesienie (gotówką) od 1/4. do 31/8. — 14 h. od 1/9. do 30/9. — 15 h. od 1/10. do 31/3. — 16 h. za cetnar cłowy	**Skład Jaworznicki** ulica Pawia 5. (Asygnaty wydaje kancelarya Związku).
Nafta	o 2 hal. na litrze niżej cen zwyczajnych	**R. Ditmar** plac WW. Świętych 10.
Lekarstwa	20% opustu (z wyjątkiem specyfików, opatrunków i wód mineralnych).	Apteka pod **„Złotym słoniem“** A. Bartmański i Ska Grodzka 22.
		Wincenty Grabowski apteka ulica Dietlowska L. 76.
		Apteka pod „Barankiem“ „ W. Redyka Mały Rynek L. 2.
		Apteka pod „Aniołem“ H. Bankego Półwsie Zwierzyniec 69.

Rodzaj towaru	Cena względnie opust	Firma i adres
Bielizna galanterya itp.	6% opustu (z wyjątkiem kapeluszy Habiga, kaloszy rosyjskich i obuwia amerykańskiego)	**A. Skórczewski i Polakiewicz** ul. Floryańska 13.
Bielizna m. i d.	10% opustu	**F. Bałabuszyński** ul. Szewska 10.
Krajowe wyroby wszelkie: Płótna, sukna, bielizna, koce, kilimy, wyroby koszykowe, ubrania dziecinne, zabawki, papier listowy, perfumerya, mydła, szczotki itp.	10% opustu od towarów własnych 5% opustu od towarów komisowych	**Bazar krajowy** Rynek, róg ul. Brackiej.
Konfekcya damska	10% opustu od sprzedaży metrowej i kapeluszy 5% od gotowej konfekcyi i wykonanej w pracowniach (z wyjątkiem płócien, bielizny stołowej, perkali i rękawiczek)	**Henryk Schwarz** ul. Grodzka 13 j. w. i.
Suknie damskie	10% opustu.	Pracownia **„Antonina“** ul. Mikołajska 11.
Ubrania męskie	10% opustu lub dogodny kredyt	**Filipkiewicz i Ska** Floryańska 57.
Żelazne towary wyprawy kuchenne	10% opustu	**W. Halski** Sukiennice 21, 22 Szewska 23.
Szkło i porcelana zwykłe: zbytkowne:	10% opustu 15% opustu	**R. Ditmar** Rynek 22.
Meble i wyroby tapicerskie	10% opustu	**Stefan Iglicki** ulica Sławkowska 10.
Srebro prawdziwe złote wyroby i inne towary	5% opustu 10% opustu	**M. Jakubowski** Sukiennice 26—27 naprzeciw Ratusza. **Karol Czaplicki**, jubiler plac Maryacki pod „Murzynami“
Zegarki, zegary itp.	10% opustu	**Fr. Bojarski** ul. Floryańska 4.
Granaty prawdziwe, kamienie szlachetne i biżuterya	15% opustu	**Ferdynand Hofman** Sukiennice 17.
Optyk szkła, instrumenty optyczne i t. p.	10% opustu	mechanik i optyk **K. Zieliński**
Artykuły pisemne i galanteryjne oraz **we filii** lalki i zabawki dla dzieci	10% opustu	**Janeczek & Ziembicki** Rynek gł. 8 i **filia** plac Maryacki 2.
Obuwie	5 % opustu	**G. Werner** ulica Szewska 17.

Dla P. T. Członków „Związku ekonom. Urzędników, Profesorów i Nauczycieli w Krakowie“ opuszczam przy towarach korzennych z wyłączeniem cukru 6% — a przy winach i trunkach 10% za okazaniem legitymacyi.

Dla P. T. Członków „Związku ekonomicznego Urzędników, Profesorów i Nauczycieli w Krakowie“ opuszczam przy towarach korzennych z wyłączeniem cukru 6% — a przy winach i trunkach 10% za okazaniem legitymacyi.

SKŁAD HERBATY CHIŃSKIEJ CEYLOŃSKIEJ i INDYJSKIEJ
Protokoł: Marka Ochronna
M. JAWORNICKI
KRAKÓW, Rynek gł. 44

M. Jawornicki

Dom Handlowy * założony w r. 1850

Kraków, Rynek gł. 44, Linia A-B

poleca:

Wielki skład wszelkich towarów kolonialnych

Pierwsza Krakowska elektro-mechaniczna PALARNIA KAWY
Protokoł. Marka ochronna
M. JAWORNICKI
KRAKÓW
Rynek gł. 44

Kawy surowej i palonej najnowszym i najlepszym sposobem zapomocą „gorącego powietrza“ w wielkim wyborze — po cenach najniższych.

Herbaty chińskie, ceylońskie i indyjskie

z ostatniego zbioru, wyborne w smaku i zapachu, bardzo dobrze naciągające, w mieszaninach angielskich, w paczkach zaopatrzonych protokołowaną marką ochronną.

Wina Bordeaux białe i czerwone, Wina górno-węgierskie (hegyalajskie). Koniaki franc. kuracyjne. Starki odstałe gładkie. Rumy, Araki, Rosolisy i Likiery w różnych gatunkach i cenach.

Dla P. T. Członków „Związku ekonomicznego Urzędników, Profesorów i Nauczycieli w Krakowie“ opuszczam przy towarach korzennych z wyłączeniem cukru 6% — a przy winach i trunkach 10% za okazaniem legitymacyi.

Dla P. T. Członków „Związku ekonom. Urzędników, Profesorów i Nauczycieli w Krakowie“ opuszczam przy towarach korzennych z wyłączeniem cukru 6% — a przy winach i trunkach 10% za okazaniem legitymacyi.

Sprzedaż wędlin

prowincyonalnych

dla Członków Związku ekonomicznego urzędników, profesorów i nauczycieli

odbywa się

od dnia 25-go września b. r.

codziennie

we własnym sklepie Związku

przy ul. św. Krzyża L. 20 (wchód od placu św. Ducha).

Członkowie muszą się przy kupnie wędlin wykazywać legitymacyą.

JADALNIA

Związku ekonomicznego Urzędników, Profesorów i Nauczycieli w Krakowie

przy ulicy Siennej L. 7, I. p.
(od 1-go października przy ul. Jagiellońskiej L. 9, I. p.)

wydaje dla członków Związku obiady po 1 koronie zrobione na świeżem maśle, złożone z 3 potraw.

Obiady zamawiać należy dzień naprzód.

Obiady wydaje się w zasadzie tylko za abonamentem miesięcznym lub tygodniowym.

Od 1-go września b. r. wydawać się będzie wyjątkowo obiady poszczególne, a to najwięcej dla zamiejscowych członków.

Odpowiedzialny redaktor: Feliks Świątkowski. Czcionkami drukarni Związkowej w Krakowie, pod zarządem A. Szyjewskiego.
Wydawca: Związek ekonomiczny Urzędników, Profesorów i Nauczycieli w Krakowie.